

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนในพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี นี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนในอำเภอบางกรวยที่มีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีต่อความต้องการเรียนรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชน โดยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เพื่อความครอบคลุมและความทันสมัยของเนื้อหาในบริบทของความต้องการของชุมชนในด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน การวิจัยครั้งนี้จึงเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้บริหารด้านการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจาก ประชาชนในอำเภอบางกรวย โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 103,930 คน จำนวนทั้งหมด 9 ตำบล 60 หมู่บ้าน คือ

- ตำบลวัดชลอ 10 หมู่บ้าน
- ตำบลบางกรวย 9 หมู่บ้าน
- ตำบลบางสีทอง 5 หมู่บ้าน
- ตำบลบางขุน 5 หมู่บ้าน
- ตำบลบางขุนทอง 6 หมู่บ้าน
- ตำบลบางคูเวียง 7 หมู่บ้าน
- ตำบลมหาสวัสดิ์ 7 หมู่บ้าน
- ตำบลปลายบาง 5 หมู่บ้าน
- ตำบลศาลากลาง 6 หมู่บ้าน

(วิกิพีเดีย, 2011)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ของทาโร ยามานะ (Yamane, อ้างถึงในสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550: 155) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผู้วิจัยจึงได้สุ่มตัวอย่างโดยวิธีจับฉลากรายชื่อตำบลจำนวน 2 ตำบล ได้แก่ตำบลบางกรวย และตำบลบางขนุน

และทำการสุ่มตัวอย่างสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยเลือกชุมชนจากเทศบาลอำเภอบางกรวยจำนวน 35 ชุมชน และตำบลบางขนุนจำนวน 5 ชุมชน รวมเป็น 40 ชุมชน และสุ่มตัวอย่างตามสะดวกจากประชาชนในชุมชนดังกล่าวชุมชนละ 10 ราย รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้งสิ้นจำนวน 400 ราย

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของชุมชนที่มีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

1.1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

1.1.4 ตำแหน่งทางสังคม

1.1.5 การศึกษา

1.1.6 รายได้

1.1.7 หนี้สิน

1.1.8 อาชีพ

1.2 สภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน

1.2.1 ประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือน

1.2.2 ช่วงเวลาในการทำบัญชีครัวเรือน

1.2.3 สถานที่ในการทำบัญชีครัวเรือน

1.2.4 การสนับสนุนจากหน่วยงานให้ทำบัญชีครัวเรือน

1.2.5 ความสม่ำเสมอในการทำบัญชีครัวเรือน

2. ตัวแปรตาม

2.1 การปฏิบัติการบันทึกบัญชีครัวเรือน

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารขององค์การปกครองที่สำคัญในเขตอำเภอบางกรวย ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตำแหน่งทางสังคม การศึกษา รายได้ภายในครัวเรือน หนี้สินกับสถาบันการเงิน แหล่งข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อการทำบัญชีครัวเรือน อาชีพหลัก ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำบัญชีครัวเรือน ช่วงเวลาในการทำบัญชีครัวเรือน สถานที่ในการทำบัญชีครัวเรือน การสนับสนุนจากหน่วยงานในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ความสม่ำเสมอในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ได้รับแจกสมุดบัญชีครัวเรือน การได้รับคำแนะนำและรับการสอนการจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน แบ่งเป็น

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการบันทึกบัญชีครัวเรือน จำแนกเป็นตัวแปรย่อยจำนวน 8 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติการบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด มีการปฏิบัติ 0-5 ครั้งต่อเดือน
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย มีการปฏิบัติ 6-12 ครั้งต่อเดือน
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติบางครั้ง มีการปฏิบัติ 13-19 ครั้งต่อเดือน
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง มีการปฏิบัติ 20-26 ครั้งต่อเดือน
- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติ 27-30 ครั้งต่อเดือน

ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนนจะได้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 สำหรับคำตอบน้อยที่สุดถึงมากที่สุด ตามลำดับ การแปลผลระดับคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการบันทึกบัญชีครัวเรือน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของเบสท์ (Best, 1981: 173-175) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติกรบันทึกบัญชีครัวเรือนน้อยที่สุดหรือไม่บันทึกเลย

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติกรบันทึกบัญชีครัวเรือนน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติกรบันทึกบัญชีครัวเรือนบางครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติกรบันทึกบัญชีครัวเรือนบ่อยครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติกรบันทึกบัญชีครัวเรือนสม่ำเสมอ

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการบันทึกบัญชีครัวเรือน จำแนกเป็นตัวแปรย่อยจำนวน 25 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

- 1 หมายถึง คำถามนั้นผู้ตอบมีความคิด ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 หมายถึง คำถามนั้นผู้ตอบมีความคิด ไม่เห็นด้วย
- 3 หมายถึง คำถามนั้นผู้ตอบมีความคิด ไม่แน่ใจ
- 4 หมายถึง คำถามนั้นผู้ตอบมีความคิด เห็นด้วย
- 5 หมายถึง คำถามนั้นผู้ตอบมีความคิด เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนนจะได้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 สำหรับคำตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ การแปลผลระดับคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการบันทึกบัญชีครัวเรือน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของเบสท์ (Best, 1981: 173-175) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จำแนกเป็นตัวแปรย่อยจำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

- 1 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาในเรื่องนี้น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาในเรื่องนี้น้อย

3 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาในเรื่องนี้ปานกลาง

4 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาในเรื่องนี้มาก

5 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาในเรื่องนี้มากที่สุด

การแปลผลระดับคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของเบสท์ (Best, 1981: 173-175) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับมากที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน และความต้องการของประชาชนในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยฉบับร่าง

2. กำหนดขอบเขต โครงสร้างของเนื้อหา นำมาสร้างแบบสอบถามและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

3. หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปทดสอบ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับประชาชนในตำบลวัดชลอเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้งก่อนที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

5. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการครอนบาค (Coefficient Alpha Cronbach Method) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า

แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการบันทึกบัญชีครัวเรือน จำนวน 8 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .912

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการบันทึกบัญชีครัวเรือน จำนวน 25 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .823

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .876

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ให้ผู้ช่วยนักวิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลบางกรวย และตำบลบางขุน จำนวน 400 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2. สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (Independent Sample T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA)